

Outi Aalto / PS

3.8.2017

Valtiovarainministeriö

valtiovarainministerio@vm.fijukka.vanhanen@vm.fi

Lausuntopyyntö VM066:00/2017

Hallituksen esitysluonnos laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Olette pyytäneet meiltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Lausuntomme pääkohdat ovat seuraavat:

- Kannatamme tulorekisterihanketta.
- Lakiluonnos on kehittynyt edellisestä lausuntokierroksesta huomattavasti ja pidämme valittua rekisterinpitomallia hyvänä ja työnantajien hallinnollisen taakan keventämistä tärkeänä tavoitteena.
- Rekisterinpitäjän päätösvaltaa koskevaa sääntelyä tulee vielä täsmentää.
- Pidämme tärkeänä, että lakiehdotuksen 20 §:ssä tarkoitettussa yhteistyöryhmässä on työeläkealalla kaksi paikkaa.

Työeläkeala on ollut hankkeen valmistelussa ja työryhmätyössä tiiviisti mukana. Hankkeen jatkovalmistelussa on selvitetty niitä asioita, joihin olemme aiemmassa lausunnossamme (1.9.2016) kiinnittäneet huomiota, kuten tietosuoja-asetuksen vaikutuksia, sanktiointikysymyksiä ja tietojen korjaamiseen liittyviä seikkoja.

Tulorekisteri ei saa vaarantaa työeläketurvan toimeenpanon toteutumista

Työeläkelakien toimeenpanoon vaadittavat tiedot saadaan jatkossa tulorekisteristä, mutta on tärkeää, että työeläketurvan toimeenpanon lainsäädäntö on ensisijainen säännöstö suhteessa tulorekisterilainsäädäntöön. Tämä toteutuu mm. siten, että lakiesityksen 6 §:n mukainen tulorekisterin tietosisältö ja 13 §:ssä tiedon käyttäjien tiedonsaantioikeudet määräytyvät kunkin toimijan oman erityislainsäädännön mukaan. Katsomme, että kaikki eläkelaitokset voivat toteuttaa hoitamansa eläkelain mukaiset velvoitteet lakiesityksessä tehtyjen ratkaisujen pohjalta.

Tulorekisteriyksikkö rekisterinpitäjänä ja päätösvalta tallettavista tiedoista

Kannatamme lakiluonnoksen 4 §:n mukaista rekisterinpitomallia, jossa tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimisi ainoastaan Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö. Se vastaisi niistä rekisterinpitäjän velvoitteista, joita tietosuoja-asetus ja kansallinen lainsäädäntö asettavat. Suoritusten maksajat olisivat puolestaan vastuussa tallettavaksi antamiensa tietojen oikeellisuudesta ja oikaisemisesta.

Lakiesityksen mukaan Tulorekisteriyksiköllä ei olisi edellytyksiä eikä oikeuttakaan arvioida tallettavaksi annettujen tietojen aineellista oikeellisuutta. Tulorekisteriyksikkö voisi kuitenkin tiedoissa havaittujen teknisten virheiden vuoksi pyytää suorituksen maksajaa tarkistamaan tulorekisteriin tallettavaksi antamansa tiedon oikeellisuuden. Tietojen aineellisen oikeellisuuden arvioiminen kuuluisi tietoja käyttäville viranomaisille ja muille tahoille, joilla on oikeus saada tulotietojärjestelmän tietoja käyttöönsä omia tehtäviään varten. Tietojen aineellisen oikeellisuuden arvioiminen määräytyisi tiedon käyttäjien soveltaman substanssilainsäädännön perusteella.

Tulotietojärjestelmän tehtävänä on säilyttää tietoja välitettäväksi edelleen sellaisenaan. Tulorekisteriyksikölle ei siten voida siirtää minkään tiedon käyttäjän päätösvaltaa tiedon käyttäjän tarvitsemien ja hallussa olevien tietojen suhteen. Lakiehdotuksessa kirjoitetaan kuitenkin monissa kohdin Tulorekisteriyksikön päätösvallasta siten, että se on helposti tulkittavissa tässä suhteessa väärin.

Työeläkealan toiminnan on säilyttävä itsenäisenä tulorekisteristä huolimatta kaikissa olosuhteissa. Työeläkevakuuttajien eläketurvan toimeenpanotehtävä perustuu lakiin ja työeläketurvan kehittämisen tulee perustua kaikilta osin työeläkelainsäädäntöön, jotta toimeenpanotehtävä säilyisi eheänä. Työeläkealan päätösvaltaa ei voida siirtää työeläkejärjestelmän ulkopuolelle. Tämän johdosta tulorekisterilaista ja sen perusteluista tulisi selvästi näkyä se, että Tulorekisteriyksiköllä on tekninen päätösvalta tulorekisterin tietosisällöstä. Lisäksi lakiesityksessä tulisi vielä paremmin tuoda esiin Tulorekisteriyksikön velvollisuus huolehtia siitä, että työeläkeala saa tulorekisterin kautta työnantajilta työeläketurvan toimeenpanossa tarvitsemansa työansiotiedot, joita koskevista ilmoitusmenettelyistä työeläkeala luopuu tulorekisterin käyttöönoton yhteydessä.

Tulorekisteriyksikön yhteistyöryhmä

Lakiesityksen 20 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi Tulorekisteriyksikön toiminnan tukena olevasta yhteistyöryhmästä. Pidämme yhteistyöryhmän perustamista välttämättömänä ja katsomme, että työeläkealalla tulisi olla ryhmässä tasavertainen edustus ja vaikutusmahdollisuus muiden tiedonkäyttäjien kanssa. Koska työeläkeala on merkittävä suoritusten maksaja- ja tiedon käyttäjätaho, ehdotamme, että työeläkealalla on yhteistyöryhmässä kaksi jäsentä, joista toisen nimeäisi Työeläkevakuuttajat TELA ry ja toisen Eläketurvakeskus (ETK). Tela edustaa työeläkevakuuttajia, jotka vastaavat eläkejärjestelmän tietojen oikeellisuudesta, ja ETK on eläkejärjestelmän toimeenpanon yhteiselin.

Outi Aalto / PS

3.8.2017

Lopuksi

Myös Eläketurvakeskus on lausunut työeläkealan osalta tulotietojärjestelmää koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta. Viittaamme muilta osin Eläketurvakeskuksen 21.6.2017 antamaan lausuntoon ja sen liitteeseen.

Työeläkevakuuttajat TELA ry

Suvi-Anne Siimes
toimitusjohtaja